

Klasje

HRVATSKO DRUŠTVO LJUBLJANA / HRVAŠKO DRUŠTVO LJUBLJANA

10

PROSINAC/DEC.

2022



*Blagoslovljen Božić i sretnu novu 2023. godinu vama
i vašim obiteljsima želi Hrvatsko društvo Ljubljana*

*Blagoslovljen božič in srečno novo leto 2023 vam in
vašim družinam želi Hrvaško društvo Ljubljana*



Klasje

HRVATSKO DRUŠTVO LJUBLJANA / HRVATSKO DRUŠTVO LJUBLJANA

KLASJE 10 | LETNIK VIII | PROSINAC/DECEMBER 2022

ISSN 2386 0065

NAKLADNIK / ZALOŽNIK

HRVATSKO DRUŠTVO LJUBLJANA, BRILEJEVA ULICA 14,
1000 LJUBLJANA

ODGOVORNI UREDNIK

FILIP BOŽIĆ

UREDNIK

MILAN PAVELIĆ

LEKTORICA

MILA VUJEVIĆ

UREDNIČKI ODBOR

FILIP BOŽIĆ, MILAN PAVELIĆ

PRIJELOM I TISAK

BOEX DTP, D. O. O.

FOTOGRAFIJE

MARINKO BARIŠIĆ, FILIP BOŽIĆ, MARJAN CERAR

NAKLADA

100 PRIMJERA

LIST JE IZAŠAO ZAHVALJUJUĆI POTPORI

Javnog sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti,
Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske i
članova Hrvatskoga društva Ljubljana

Sadržaj

3. Uvodnik
4. Antun Mihanović (1796.–1861.), tvorac hrvatske himne
6. Da se ne zaboravi
11. Dan sosedov
12. Put prijateljstva Vukovar – Ljubljana 2022.
15. Tradicionalni piknik
18. Kulturno-turistička priredba »Osjeti Hrvatsku«
20. Preljepe priče Ivane Brlić-Mažuranić i njezina kuća u Slavonskom Brodu
22. Izložba pisanica i matkanje (razmjena) pisanica
23. 10. Sabor hrvatske kulture u Sloveniji – Ljubljana
26. Đurđevački fotoumjetnici izlažu u Sloveniji
28. 9. Festival folklora Črnuče 2022.
29. Ruža hrvatska na radionicama
Otvorene ruke s tradicijom u moderno
31. Materina beseda v srcu zveni
33. Svečanost na groblju Lipica u Škofjoj Loki

Uvodnik

Povratak u »stare tračnice«

»Konačno!« mogli bismo uzviknuti. Iako je prijetnja pandemijskog vira još uvijek prisutna, sa svim poteškoćama koje donosi, nekako smo se počeli vraćati u okvire i dinamiku rada proteklih godina. To u našem Hrvatskom društvu Ljubljana znači da smo uspješno organizirali sve tradicionalne događaje po kojima smo poznati, koji okupljuju Hrvate širom Slovenije i koji su neophodni za našu kolektivnu hrvatsku svijest – komemoracija u Crngrobu, Put prijateljstva Vukovar – Ljubljana, literarna večer.

Susretali smo se i na radionicama ručnih radova, na nastavi hrvatskog jezika za djecu, na događajima drugih hrvatskih udruga, saveza i veleposlanstva. Isto smo tako uspješno prijavljivali naše projekte i programe na slovenske i hrvatske natječaje, a sav naš rad po običaju rezimiramo i ovjeko-vječimo u našem listu *Klasje*, koji upravo držite u rukama.

Vesele i blagoslovljene dolazeće praznike želimo svim čitateljima članovi HDL-a. Uz nadu da se vidimo prije završetka godine na našem Danu otvorenih vrata (9. prosinca 2022. u 18 h), sve vas srdačno pozdravljam,

Filip Božić
predsjednik Hrvatskoga društva Ljubljana



IZVOĐENJE AKTIVNOSTI OMOGUĆILI SU:



REPUBLIKA HRVATSKA
Središnji državni ured za Hrvate
izvan Republike Hrvatske



Antun Mihanović (1796.–1861.), tvorac hrvatske himne

Životopis

Antun Mihanović rodio se 1796. godine u Zagrebu u obitelji posjednika Matije Mihanovića i Justine rođ. Kušević. U Zagrebu je završio pučku školu i Klasičnu gimnaziju 1809. godine. Studirao je filozofiju na Kraljevskoj akademiji znanosti u Zagrebu te studij svršio 1811. godine, a zatim studirao pravo i svršio ga diplomiravši 1813. godine u Zagrebu. Radio je kao pravnik 1813. godine pri Banskom stolu u Zagrebu, a od 1815. do 1821. godine bio je vojni sudac, pretežito u Italiji, potom upravni činovnik u Rijeci od

1823. do 1836. godine. Od 1825. do 1827. godine bio je, zajedno s Andrijom Ljudevitom Adamićem, zastupnik Rijeke na Požunskom saboru, a u Rijeci je i napisao stihove pjesme Horvatska domovina (Lijepa naša). Poslije toga prešao je u austrijsku diplomaciju i službovao od 1836. do 1858. godine. Bio je prvi austrijski konzul u Beogradu, zatim konzul u Solunu, Smirni, Carigradu i Bukureštu. Umrovljen je 1858. godine kao ministarski savjetnik i od tada do smrti živio je u Novim Dvorima, gdje je umro 1861. godine.

Književno stvaralaštvo



U mladosti je pisao znanstvene rasprave i eseje, a kasnije, u muževnoj dobi, pjeva pjesme kojih je napisao samo desetak. Antun Mihanović autor je i nevelike, ali važne knjižice »Reč domovini od hasnovitosti pišanja vu domorodnom jeziku«, koju je objavio u Beču 1815. godine. U tom djelu iznio je ideje iz kojih se kasnije razvio i program Hrvatskoga narodnog preporoda Ljudevita Gaja i ostalih iliraca. Hrvatski književni povjesničar Antun Barac za to razdoblje napisao je kako je to »vrijeme kad je u hrvatskoj književnosti vladala pustoš, a u hrvatskoj javnosti nemar prema hrvatskom jeziku«. Knjižicom je Mihanović htio razbudititi narodni ponos i svijest da samo na vlastitom jeziku čovjek može izreći sve što želi. Istaknuto je da se do izražajnog savršenstva može razviti samo jezik kojim narod i govori i piše. Dokazivao je koliko snage

moraju izgubiti ljudi koji su prisiljeni učiti strane jezike. Tvrđio je da se samo na materinskoj riječi može stvarati prava kultura te suzbijati praznovjerje i zaostalost. I njegovi su pogledi obuhvatili cijelo slavenstvo, ali su se u prvom redu zaustavljali na hrvatskom narodu.

Istraživao je i otkrivaо te strastveno prikupljaо stare listine i rukopise, rijetke knjige i drugu spomeničku građu, a poglavito građu o hrvatskoj prošlosti. Pronašao je rukopis Gundulićeva Osmana u Veneciji 1818. godine i potaknuо njegovo objavlјivanje koje se nije odmah ostvarilo, već je objavlјeno kao prva knjiga kojom je Matica ilirska 1844. godine otpočela svoju izdavačku djelatnost. Na Svetoj Gori pronašao je Zografsko evanđelje (staroslovenski rukopis evanđelja pisan na glagoljici) i tzv. Mihanovićev odlomak (glagoljički spomenik iz 12. st.).

Hrvatska himna

Mihanović je neprolaznu slavu stekao pjesmom Horvatska domovina, koja je krajem 19. stoljeća postala hrvatska himna. Pjesma je prvi put objavljena u desetom broju Gađeve Danice, 14. ožujka 1835. godine. U njoj je pjesnik sabrao sve što se od nas ne da otkinuti dok živimo kao narod, što će uvijek oživljavati i buditi naša rodoljubna čuvstva. (Antun Barac)

Za Horvatsku domovinu ili, prema prvom stihu, Lijepu našu ishitreni napjev uglazbio je, prema uvriježenom mišljenju, Vinkovčanin Josip Runjanin, a zabilježio ga je, po predaji veoma točno, učitelj pjevanja i organist prvostolne crkve u Zagrebu Vatroslav Lichtenegger. Prvi put javno je izvedena 1861. godine. Kao nacionalna himna prihvaćena je 1891. godine.

D A N I C Z A		
<i>Horvatza, Slavonzka y Dalmatinzka.</i>		
Techaj I.	Dana 14. Szusheza 1835.	Br. 10.
<p>Početak je većkrat dala Stvar velikoj srčei mala. Velike i diće stvari Stvar maljaha većkrat skvari. Vitezović.</p>		
<p>HORVATSKA DOMOVINA.</p> <p>Lěpa naša domovino, Oj junačka zemljo mila, Stare slave dědovino, Da bi vazda čestna bila!</p> <p>Mila, kano si nam slavna, Mila si nam ti jedina, Mila, kuda si nam ravna, Mila, kuda si planina!</p> <p>Vedro nebo, vedro čelo, Blaga persa, blage noći, Toplo lěto, toplo dělo, Bistre vode, bistre oči:</p> <p>Vele gore, veli ljudi, Rujna lica, rujna vina, Silni gromi, silni udi; — To je naša domovina!</p> <p>Ženju serpi, mašu kose, Děd se žuri, snope broji, Škriplju vózi, brašno nose, Snaša preduć málo doji:</p> <p>Pase marha, rog se čuje, Oj, oj zvenči, oj, u tmine, K oguju star i mlad šetuje; — Evo t' naške domovine!</p> <p>Luč iz mraka dalko sija, Po veseloj livadići, Pěsme glasno brég odbija, Ljubni poje k tamburici;</p> <p>Kolo vode, živo kolo, I na berdu, i v dolini, Pleš mladji sve okolo; — Mi smo, pobre, v domovini!</p> <p>Magla, što li, Unu skriva? Ni l' to našu jauk turobni? Tko li moleć smert naziva? Il' slobodni, il' su robni?</p> <p>„Rat je, bratjo, rat junaci, Pušku hvataj, sablju paši, Sedlaj konjče; hajd pešjaci, Slava budi, gdi su naši!“</p> <p>Buči bura, magla projde, — Puca zora, tmina běži, — Tuga mine, radost dojde, — Zdravo slobost, — dušman leži!</p> <p>Veseli se, tužna mati, Padoše ti verli sini, Ko junaci, ko Horvati, Ljaše kerveu domovini!</p> <p>Teci, Sava hitra, tecí, Nit' ti Dunaj silu gubi, Kud li šumiš, světu reci: Da svog doma Horvat ljubi,</p> <p>Dok mu njive sunce grije, Dok mu hrastje bura vije, Dok mu mertve grob sakrije, Dok mu živo serdce bije!</p> <p style="text-align: right;">Mi.....6.</p>		

Da se ne zaboravi

(Posvećeno Hrvatima i žrtvama drugih naroda u Crngrobu)

Hrvati su narod čija je dijaspora po brojnosti skoro jednak stanovništvu koje živi u matičnoj domovini. Iseljavalo se u različita vremena i iz različitih razloga. Oni najraniji išli su trbuhom za kruhom u razdoblju između dva svjetska rata, neki su pobjegli i postali političke izbjeglice, a u novije vrijeme uglavnom se iseljavalo tražeći povoljnije uvjete za život.

Svi oni čine hrvatski iseljenički korpus koji se na razne načine povezuje ili ne povezuje s matičnom domovinom.

Ovdje će biti govora o Hrvatima koji su se uselili u Sloveniju. Neki su u Sloveniji našli drugi dom u doba zajedničke države i gotovo preko noći postali dijaspora.

Iako blizu domovini, često se zaboravljalo na mnoge njezine atribute, stariji su se uspješno integrirali, a mlađi se tiho i brzo asimiliraju.

Da bi sačuvali svoj hrvatski identitet, Hrvati u Sloveniji udružuju se u udruge. Njihova je aktivnost uglavnom čuvanje običaja i tradicije, s manje uspjeha očuvanje jezika, a još manje pamćenje važnih i često bolnih događaja iz prošlosti.

A prošlost Hrvatske i Hrvata bila je puna žrtava za čije grobove se ni danas ne zna, a smrću njihovih najbližih, polako i uspomena na te žrtve blijedi i nestaje.

Za Sloveniju slobodno možemo reći da je puna hrvatskih grobova. Njezini bezdani i jame, šume i planine kriju tajnu o mnogima koji bez suda i suđenja bijahu pobijeni. O njima se malo zna, a bilo ih je na stotine tisuća.

U državi koja se raspala nije se smjelo ni spominjati te žrtve, njihovi najbliži tugovali su u četiri zida svojih domova, molili za duše svojih dragih i uzdasima prizeljkivali dolazak vremena u kojem će saznati za njihove grobove i zapaliti im svjeću.

A to vrijeme došlo je nastankom novih, samostalnih država iz nekadašnje zajed-



ničke. Među njima su bile i Hrvatska i Slovenija.

Polako se počelo govoriti o žrtvama koje su pobijene bez suda i dokazane krivice nakon završetka Drugoga svjetskog rata, kada je potpisani mir, a »osloboditelji« su unatoč tome nastavili svoj krvavi pir.

Obračunavalо se sa, kako su oni govorili, unutrašnjim neprijateljem, »čistilo« se temeljito, punile se jame i bezdani tijelima ne samo ubijenih vojnika nego i civila, žena, djece i staraca.

Zahvaljujući trudu osviještenih i hrabrih ljudi, u Sloveniji se devedesetih godina prošloga stoljeća počelo istraživati i pisati o tim žrtvama, otkrivati masovna grobišta, obilježavati ta tužna mjesta križevima kako bi se bar na taj način odala posljednja počast žrtvama bezumlja.

Ovdje ćemo progovoriti o žrtvama pokopanim u Crngrobu, mjestu u blizini Škofje Loke.

U šumi zvanoj Balantovo smrečje otkriveno je nekoliko grobišta u kojima su posmrtni ostaci uglavnog Hrvata, a bilo je i nešto slovenskih domobrana.

O žrtvama se počelo pisati u časopisu Mladina, a u općini Škofja Loka ustanovljena je Komisija za istraživanje grobišta.

Zahvaljujući radu i zalaganju njezinih članova, istražilo se i ustanovilo posljednje prebivalište brojnih žrtava u Crngrobu.

U rad na otkrivanju grobova uključili su se i neki Hrvati, a među istaknutim pojedincima koji su uradili ogroman posao treba spomenuti gospodina Želimira Kužatka. On je kao dječak bio ranjen u koloni hrvatskih izbjeglica koje su se zajedno s hrvatskom vojskom povlačile prema austrijskoj granici.

Obnašao je funkciju predsjednika Odbora za istraživanje i obilježavanje grobova poslijeratnih žrtava u Sloveniji i predsjednika Saveza hrvatskih društava u Sloveniji. Surađivao je s članovima spomenute komisije, gospodinom Jožom Dežmanom, Francem Permeom, Alojzom Pavlom Florjančićem, Jožom Peterom Kranjcem i drugima.

Zahvaljujući njihovom zalaganju, došlo se do podataka koji su osvijetlili krvavo događanje u Crngrobu. O tome se i pisalo u slovenskom i hrvatskom tisku 1991. godine, a izišla je i knjiga autora Franca Permea.

Prošlo je skoro desetljeće da bi se grobišta u Crngrobu ponovo počela istraživati. Korišteni su pisani izvori (dopunjeno izdanie spomenute knjige i zapisnik o osnivanju komisije) te iskazi još živih svjedoka iz okolnih kuća.



Najviše podataka i svjedočenja potvrđuje da su se masovne likvidacije u Crngrobu događale 23., 24. i 25. svibnja 1945. godine, dakle po završetku rata. Najviše žrtava, prema svjedočenju Tone Logondera Babnikovog, zakopano je u jami s imenom Hudićeve štenge. Među pobijenima bilo je i žena i djece.

Zahvaljujući odluci spomenute komisije, u Crngrobu su grobišta obilježena s četiri mala drvena križa. Kasnije, u svibnju 2001., Odbor za istraživanje i obilježavanje žrtava porača, Savez hrvatskih društava u Sloveniji i slovensko Društvo za ureditev zamolčanih grobova (Društvo za uređenje prešućenih grobova) postavili su četiri drvena križa visine 2 metra, na betonskim postoljima. Takvi su i danas. Općina Škofja Loka skrbi za dostupnost održavajući šumsku cestu po kojoj mogu dolaziti svi koji žele odati počast uspomeni na žrtve i zapaliti svijeću.

Svečana komemoracija uz služenje svete mise u crkvi Marijinoga uznesenja u Crngrobu počela se održavati 2001. godine.

Ta je crkva mjesto na koje dolaze hodočasnici iz Slovenije i obližnjih krajeva Hrvatske. Prilikom hodočašća 4. lipnja 2001. godine svetu misu darovao je rektor crngrobske crkve, staroločki župnik dr. Alojz

Snoj. Bila je namijenjena svima koji su na njoj sudjelovali i pokojnima, žrtvama bezumlja, a i onima koji su ta nedjela počinili. Poslije mise blagoslovljeni su križevi uz prigodnu komemorativnu svečanost na kojoj su sudjelovali slovenski i hrvatski hodočasnici.

Spomenimo posebno Želimira Kužatka, predsjednika Odbora, Franca Permea, autora knjige o grobištima, gradonačelnika Škofje Loke Iгорa Drakslera, dr. Jožu Pučnika i predstavnika Veleposlanstva Republike Hrvatske u Sloveniji.

Svečanosti su nazočili predstavnici i predsjednici hrvatskih udruga za uređenje zatajivanih grobova, predstavnici političkih zatvorenika te rodbina crngrobskih žrtava iz Varaždina, Uskoplja, Ljubaškog, Sarajeva i još nekih krajeva iz Hercegovine.

Kod križa tame Hudićeve štenge o sudbinu žrtava govorio je gospodin Franc Perme, a gospodin Bojan Kožica pročitao je svoju elegiju posvećenu preživjelom dječaku, Želimiru Kužatkiju.

Na svečanosti je gospodin Kužatko podjelio priznanja s replikama ordena Zrinskih i Frankopana najzaslužnijima za postavljanje obilježja i aktivnosti u svezi s otkrivanjem masovnih grobnica porača.





Izveden je i kulturni program u kojem je nastupio pjevački zbor Sv. Jurija pod vodstvom zborovođe Andreja Žagara. Svečanost je bila povod za objavu članka u lokalnom časopisu Loški razgledi o zločinima koji su se u Crngrobu događali 23., 24. i 25. svibnja 1945.

Dolazak Hrvata i Slovenaca u Crngrob postao je tradicionalan i odvijao se svake godine.

Dr. Alojz Snoj darovao je misno slavlje, a pjevački zbor »Hrvatska bašćina« iz Zagreba uveličao je misu prelijepim hrvatskim pobožnim pjesmama.

Nakon mise moleći se išlo od križa do križa, palile svijeće i blagoslivljala znameњa, a završna svečana molitva bila je kod grobišta na Hudičevim štengama.

Poslije komemoracije nastavilo se s druženjem hrvatskih i slovenskih prijatelja koji su zajedno molili i podsjećali na žrtve i zlo koje se nikada, nikome i nigdje ne smije ponoviti.

Već je nekoliko godina jedini organizator svečanosti u Crngrobu Hrvatsko društvo Ljubljana jer se Savez hrvatskih društava u Sloveniji odavno povukao iz organizacije i potpore ovoj svečanosti.

To je zahtjevan projekt i sve se teže provodi. Nadajmo se da se neće ugasiti. Poslije

pauze zbog COVID-a svečanost je ponovno održana 5. lipnja ove godine.

Ponovno smo Hrvati i Slovenci zajedno molili i odali dužno poštovanje žrtvama koje su svoje zadnje počivalište našle u Crngrobu.

Želimo zahvaliti općini Škofja Loka koja je sve te godine nudila nesebičnu pomoć pri organizaciji, a njezini visoki predstavnici gradonačelnici sa suradnicima nazočili su svečanostima.

Na komemoraciji ove godine svojom prisutnošću odali su počast žrtvama dogradonačelnik Škofje Loke gospodin Robert Strah, mladi poslanik u slovenskom parlamentu Andrej Hoivik te jedan od najzaslužnijih sudionika aktivnosti vezanih za žrtve u Crngrobu gospodin Alojz Pavel Florjančič.

U ime Hrvatskoga društva Ljubljana i svih Hrvata koji su nazočili događaju od srca im hvala.

Posebna hvala dr. Alojzu Snoju, koji je sve protekle, osim ove godine darovao svetu misu. Hvala sadašnjem staroločkom župniku Janezu Šketi, koji je predvodio posljednje, ovogodišnje misno slavlje. Hvala zboru »Hrvatska bašćina« iz Zagreba i njegovoj voditeljici gospođi Jasenki Polić Biliško.

Velika hvala gospodinu Želimiru Kužatku. Unatoč visokoj starosti i ove godine do-

šao je na svečanost i podijelio s nazočnima svoje davne uspomene na ono tužno i ružno vrijeme.

Zahvaljujemo i predstavnicima Veleposlanstva Republike Hrvatske u Sloveniji koji su nazočili svečanostima minulih godina. U novije vrijeme bila je to opunomoćena ministrica gospođa Romana Franulović-Bušić sa suprugom.

Hvala članovima Hrvatskoga kulturno umjetničkog društva Komušina iz Škofje Loke koji su svake, pa i ove godine nesebično pomagali u organizaciji svečanosti.

Hvala žiteljima Crngroba i obližnjih mesta, onima koji su te nesretne 1945. godine u svojim domovima tiho molili za duše žrtava čiji su krizi dopirali do njih, a i ovima koji svake godine dolaze na svetu misu i komemoraciju.

Zahvaljujemo povjesničaru Joži Dežmanu, gospodi Francu Permeu, Alojzu Pavelu Florjančiću, Joži Peteru Krajncu i članovima Komisije za istraživanje grobišta, novinari ma i svima koji su pisali o Crngrobu i pomogli da se žrtve ne zaborave.

Na kraju hvala i Hrvatskom društvu Ljubljana koje na svojim plećima nosi teret organizacije događaja. Teško je izdvojiti pojedince, ali ćemo ipak posebno zahvaliti gospodinu Lariju Lučiću, predsjednicima

društva i članovima njegovoga vodstva koji svake godine sudjeluju na svečanosti.

Spomenimo ovdje predsjednika Hrvatskoga društva Ljubljana i jednoga od predsjednika Saveza hrvatskih društava u Sloveniji koji više nije među nama. To je pokojni gospodin Petar Antunović, koji je sve godine moralno i materijalno pomagao održavanju ove svečanosti.

Hvala i sadašnjem predsjedniku HDL-a Filipu Božiću i potpredsjedniku Anti Pandži.

Posebna hvala gospodi Zoranu Bulajiću, Josipu Mariniću, Nikici Perkoviću i Dragi Prkiću na uloženom trudu i sredstvima u vezi s organizacijom ovoga događaja. Josip Marinić preuzeo je na sebe velik dio obveza, onako kako je i prije njega radio pokojni Petar Antunović.

Nadamo se da će se svečanost u Crngrobu održavati i u godinama koje su pred nama.

Ovaj zapis namijenjen je prije svega Hrvatima mlađe generacije da se upoznaju s bolnom uspomenom, prisustvuju na satu žive povijesti u Crngrobu i svojim zalaganjem pridonesu da se nevine žrtve ne zaborave.

Vjerujemo da će Crngrob i ubuduće biti mjesto zajedničke molitve i druženja dvaju prijateljskih naroda koji su zajedno doživljavali i preživjeli događaje koji se ne smiju zaboraviti.



Dan susjeda

TEKST:
ANKICA PAVELIĆ



SEKCIIJA RUČNIH RADOVA »Ruža hrvatska« predstavlja Hrvatsko društvo Ljubljana svojim radom, zalaganjem i sudjelovanjem u projektima ostalih hrvatskih društava koja djeluju u Sloveniji. Svoj rad neprestano obogaćuje i time radi na očuvanju kulturnoga nasljeđa Hrvatske i Slovenije. Projekt pod nazivom Dan susjeda (Dan sosedov) tradicionalno je organiziralo društvo MKUD Ivan Car koje djeluje u Ljubljani Črnuče. Ove godine Dan susjeda održan je 22. rujna. »Ruža hrvatska« uključena je u projekt kako bi obogatila sadržaj koji je bio posvećen predstavljanju raznovrsnog djelovanja u hrvatskim društvima: folklor, ples, pjevačke skupine i sekcije koje se bave ručnim radom. Sekcija ručnih radova »Ruža hrvatska« na događaju je sudjelovala izložbom ručnih radova gdje su bile prikazane različite tehnike i materijali. Svojom prisutnošću sekcija se angažira da se ručni radovi održe i približe mladima koji će nastaviti tradiciju rukotvorina.

Ovim putem zahvaljujemo organizatoru.



Put prijateljstva Vukovar – Ljubljana 2022.

TEKST:
MILAN PAVELIĆ
VODITELJ PROJEKTA

OVOGODIŠNJI PROJEKT »Put prijateljstva Vukovar – Ljubljana« doživio je svoju punoljetnost i u tih osamnaest godina postojanja dokazao da ga je prihvatio svih petnaest gradova i naše dvije domovine, Hrvatska i Slovenija, kroz koje se odvija biciklistička karavana. Pripreme i organizacija projekta zahtijevaju dodatne napore i angažiranje svih predstavnika gradova domaćina karavane.

Ovogodišnje okupljanje sudionika i polazak karavane započeli su u srijedu 22. 6. 2022. u Ljubljani u 7.00 sati ispred Sveučilišnog rehabilitacijskog instituta Soča. Putovanje od Ljubljane do Vukovara proteklo je u ugodnoj atmosferi i upoznavanju novih članova karavane. Popodne u Vukovaru članovi karavane iskoristili su za polaganje vijenca, paljenje svijeća za sve poginule i

nestale u Domovinskom ratu. Predstavnici karavane bili su pozvani na susret sa zamjenikom gradonačelnika g. Filipom Sušcem; razgovarali su o daljnjoj suradnji grada Vukovara i organizatora karavane »Put prijateljstva«.

Karavana je svoj put prema cilju u Ljubljani započela u četvrtak 23. 6. 2022. ispred poglavarstva grada Vukovara točno po planu putovanja. Uz lijepo vrijeme i ugodno društvo biciklista te manji napor i zaustavljanje u Osijeku karavana je u 12.00 bila u centru grada Našica, gdje su bili pripremljeni doček i okrjepa uz ukusan ručak u hotelu Park. Organizirala ga je Turistička zajednica grada Našica na čelu s direktorom prof. Srećkom Perkovićem. Karavana je nastavila put prema svom cilju prvoga dana, gradu Đurđevcu. Usputne postaje bile





su grad Slatina i srdačan doček u Virovitici, gdje karavanu uz limenu glazbu i mažoretkinje dočekuju zamjenica gradonačelnika Vlasta Honjek-Golinac, mag. ing. agr., i predsjednik Alen Bjelica, prof. Karavanu put vodi do grada Đurđevca, tradicionalnoga domaćina koji uvijek sudionicima karavane pripremi poseban prijem i druženje u utvrdi Stari grad. Tamo su bili prisutni vodeći predstavnici grada: gradonačelnik Hrvoje Jančić, mag. educ., i Željko Lacković, saborski zastupnik.

U petak 24. 6. 2022. karavana je krenula iz Đurđevca preko Bjelovara i Vrbovca te stigla u glavni grad Lijepe Naše Zagreb, gdje je bicikliste i pratnju karavane na Trgu Stjepana Radića dočekao dogradonačelnik g. Luka Korlaet, dr. sc., sa svojim suradnicima. U prijateljskom druženju i razgovoru predstavnici gradske vlasti pokazali su veliko zanimanje za projekt »Put prijateljstva Vukovar – Ljubljana« sa željom za još većom suradnjom u logistici te sportskom, kulturnom i gospodarskom doprinosu projekta. Konačni cilj druge etape karavane bio je grad Samobor, gdje je sudionike uz predstavnike sportskih i kulturnih udruga grada dočekao i zamjenik gradonačelnice grada Samobora g. Petar Burić, mag. oec. Već po tradiciji sudionici karavane i predstavnici svih gradova kroz koje prolazi karavana svojom prisutnošću i paljenjem svijeća

te minutom šutnje odaju počast svim stradalnicima Domovinskog rata na mjestima koja su za tu prigodu postavljena u svakome gradu domaćinu.

Treći dio biciklističkoga puta od Vukovara do Ljubljane nakon noćnoga počinka započinjemo u Samoboru i nastavljamo preko Sevnice, Trebnja i Grosuplja do konačnoga cilja u Ljubljani. Na tom putu želim istaći dobrodošlicu i srdačan prijem na gradskom trgu u Sevnici, gdje je pored članova biciklističkog kluba Sevnica sudionike karavane dočekao i zaželio im dobrodošlicu gradonačelnik Srečko Ocvirk. U Trebnje karavana dolazi po ustaljenom planu putovanja, a članove karavane dočekuje dogradonačelnik općine Trebnje Jože Avguštinčić sa suradnicima i u gradskoj vijećnici uz srdačno duženje karavani zaželi sretno putovanje do konačnoga cilja. Dolazak karavane u Grosuplje imao je svoj produžetak jer je taj dan dobrovoljno vatrogasno društvo Šmarje – Sap imalo svoju proslavu tako da je i gradonačelnik Grosuplja dr. Peter Verlič bio na tom događaju te u srdačnoj i prijateljskoj atmosferi primio sudionike karavane. Gradonačelnik Verlič posebno se zanimalo za cijeli projekt »Put prijateljstva Vukovar – Ljubljana«, koji živi punih osamnaest godina, njegova želja i prijedlozi idu u smjeru čvršćega povezivanja na gospodarskom, kulturnom, sportskom i



drugim područjima svih gradova kroz koje prolazi karavana. U vrlo konkretnom i prijateljskom razgovoru g. Verlič organizatorima karavane spreman je nuditi više stranu pomoć. Nakon ovako uspješnih i ljubaznih razgovora karavana nastavlja put ka konačnom cilju, a to je Ljubljana. Na žalost, u Ljubljani od predstavnika gradske vlasti nitko

nije dočekao sudionike karavane. Završetak putovanja i kulturni program uz društveni piknik sudionicima karavane pripremili su članovi Hrvatskoga društva Ljubljana. Svi sudionici karavane za uspješan prevoženi put od Vukovara do Ljubljane dobili su poklon koji su izradile članice sekcije ručnih radova »Ruža hrvatska«. U karavani je sudjelovalo 28 biciklista koji su za put prijateljstva Vukovar – Ljubljana karavani i organizatoru darovali četiri dana godišnjeg odmora i po 150,00 €, pa je i to pokazatelj koliko je karavana prisutna među ljudima. Osim biciklista u karavani su sudjelovala tri člana prateća uz dva prateća vozila za potrebe prijevoza prtljage i osiguranja u prometu na cestama u Sloveniji. Za osiguranje u prometu od Vukovara do Samobora bilo je nadležno Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture Republike Hrvatske. Ovogodišnja karavana još je jedan dokaz da projekt »Put prijateljstva Vukovar – Ljubljana« ima svoje mjesto u programu rada i aktivnosti hrvatske zajednice u Sloveniji i zbog tradicije koju ovaj projekt ima potrebna je čvršća suradnja svih hrvatskih subjekata u Sloveniji.



Tradicionalni piknik

TEKST:
[FILIP BOŽIĆ](#)

U SUBOTU 25. LIPNJA u Hrvatskom društvu Ljubljana organizirali smo tradicionalni piknik koji je proteklih godina obilježio tri značajna događaja – Dan državnosti Republike Slovenije, Dan državnosti Republike Hrvatske te završetak isto tako tradicionalne karavane biciklista Put prijateljstva Vukovar – Ljubljana. Ove godine piknik se kao i brojne druge aktivnosti Društva održao nakon dvogodišnjeg prekida, pa nam je organizacija činila posebno zadovoljstvo. Dan državnosti Republike Hrvatske u međuvremenu je promijenjen na 30. svibnja, ali ostaje kao spomendan Dana neovisnosti.

Ove smo se godine vratili na lokaciju Kleče kod Šentvida, gdje nas je uglavnom poslužilo i vrijeme, pa smo se nekih 70-ak sudsionika zabavljali uz pjesmu te odličnu hranu u pripremi naših članova. Višegeneracijski događaj kulminirao je dolaskom biciklista, koji su uspješno odvozili i ovoga-



dišnju karavanu te smo radosno pozdravili i podijelili im priznanja za sudjelovanje. Usijana atmosfera, puna pozitivnih vibracija i ugodne glazbe, potrajala je dugo u noć, a u druženju nije nedostajalo poznatih, a i novih lica.





Posebna zahvala ide našim vrijednim članicama i članovima društva na dobroj organizaciji. Na pikniku je bilo puno dobre kapljice, ukusne kulinarike i odličnog gostoprimstva. Međugeneracijsko druženje, pjesma i veselje bili su glavni atributi našeg druženja.





Kultурно-turistička priredba »Osjeti Hrvatsku«

NAKON PROŠLOGODIŠNJE ORGANIZACIJE koncerta »Duša hrvatska« na Kongresnom trgu u Ljubljani ove godine Savez hrvatskih društava u Sloveniji nastavio je promociju hrvatskoga kulturnog turizma



na Pogačarjevom trgu ispred ljubljanske Katedrale sv. Nikole.

U gastronomskoj ponudi sudjelovala su društva članovi Saveza: HKD Pomurje Lendava, HKD Međimurje Ljubljana, KD Međimurje Velenje, Hrvatsko društvo Ljubljana, Međimursko KD IC Ljubljana, koja su na svojim štandovima ponudila delicije u obliku kolača i peciva, suhomesnatih proizvoda, vina i likera iz svih hrvatskih regija, a posebnost je bila kuhanje čobanca u velikom kotlu, koji je podijeljen posjetiteljima priredbe.

Za kulturni program bili su zaduženi tamburaši iz Velenja i Ljubljane te klapa iz Crikvenice koji su izvodili tradicionalne hrvatske narodne i zabavne melodije cijelo vrijeme trajanja manifestacije.

Hrvatski turizam predstavljale su Crikveničko-vinodolska rivijera Crikvenica i



Turistička zajednica Vinodolske općine u organizaciji projekta »Objemi Hrvatsko« iz Ljubljane.

Pogačarjev trg u sastavu je ljubljanske glavne tržnice, a na prekrasnim drvenim štandovima prodaju se hrana te domaći proizvodi i rukotvorine.

Tijekom cijele godine na trgu se održavaju razna tematska sajamska događanja kao što su Dan otvorene kuhinje, Eko praznik, Dan domaće radinosti i mnoge druge. Vjerojatno najbolje mjesto u Sloveniji za promociju kulture i turizma pojedinih regija ili u našem slučaju promociju hrvatske kulture i turizma.



Prelijepе priče Ivane Brlić-Mažuranić i njezina kuća u Slavonskom Brodu

TKO SE OD NAS STARIJIH, a i od onih mlađe generacije Hrvata, i u domovini i u Sloveniji, ne sjeća djetinjstva i rane mladosti? U te lijepе uspomene svakako spadaju i priče koje su nam pričale bake i majke, a i one koje smo kasnije, postavši pismeni, sami čitali i uživali u njima.

Bilo je različitih knjiga, različitih autora, a Hans Christian Andersen sigurno je bio među najpopularnijim. Njegove bajke poput Djevojčice sa šibicama i danas, kada bismo ih čitali, ne bi nas ostavile ravnodušnima.

I mi Hrvati imali smo, kako se često znaло reći i napisati, svoga Andersena. To je naša draga i nezaboravna Ivana Brlić-Mažuranić. Njezine priče poput Šume Striborove i njezino gotovo najčitanije djelo Šegrt Hlapić i danas čitaju i u njemu uživaju ne samo dječa i oni koji to više nisu u Hrvatskoj nego i diljem svijeta. Djela ove naše književnice prevedena su na mnoge jezike.

Ove godine, točnije 7. srpnja, Ivana je dobila najveće priznanje. Otvorena je njezina kuća u Slavonskom Brodu. To je zapravo muzej uređen po najnovijim standardima i primjenom sredstava digitalnog doba. Prije nego krenemo u šetnju po kući muzeju, podsjetimo se na glavne detalje iz životopisa velike spisateljice.

Ivana Brlić-Mažuranić rodila se 18. travnja 1874. u Ogulinu, a preminula je počinivši samoubojstvo 21. rujna 1938. u bolnici Srebrnjak u Zagrebu.

Potiče iz slavne obitelji, njezin đed bio je hrvatski ban i pjesnik Ivan Mažuranić, otac Vladimir pisac, odvjetnik i povjesničar, a baka Aleksandra Mažuranić sestra jezikoslovca i književnika Dimitrija Demetra. Ivana se školovala u privatnim školama, učila je strane jezike i počela pisati na francuskom.

S obitelji je prvo živjela u Ogulinu, potom u Karlovcu i Jastrebarskom, kasnije u Zagrebu. Udajom za političara Vatroslava Brlića 1892. godine preselila se u tadašnji Brod na Savi, a današnji Slavonski Brod. Svoj život posvetila je mnogobrojnoj obitelji, obrazovanju i književnom radu. Bila je majka sedmoro djece i sigurno je i to jedan od uzroka njezinih predivnih priča posvećenih djeci. Osim pisanja Ivana nije bila ravnodušna ni prema političkim zbivanjima u Hrvatskoj tadašnjega doba. Odgojena u hrvatskom, narodnom duhu suprotstavila se mađarizaciji i zato joj je biskup Josip Juraj Strossmayer dodijelio zlatnu medalju.





Više zanimljivih detalja iz života naše slavne spisateljice oni koje to zanima, a vjerujem da ih nije malo, mogu naći na raznim društvenim mrežama i internetu, a o njoj se uči u svim hrvatskim školama. Vjerujem da i u našoj nastavi hrvatskoga jezika i kulture u Sloveniji.

Ostavit ću čitateljima ovoga skromnog priloga da sami pronađu i pročitaju poneku priču ili više detalja iz biografije Ivane Brlić-Mažuranić, a kao Brođanin reći ću nešto više o Kući Brlić, zapravo modernom muzeju koji je otvoren 7. srpnja 2022. u Slavonskom Brodu.

Uz Ivanine priče odrastale su i još odrastaju generacije Hrvata i ne samo njih. Budući da je najveći dio života provela u Slavonskom Brodu, grad je 2011. godine otukupio kuću Brlić, zaštićeno kulturno dobro, i to je zapravo već bila klica budućega muzeja. Obnovljeni su fasada i pročelje kuće, a tijekom 2016. godine poslani su na restauraciju komadi namještaja iz nje.

Cjelovita obnova započela je nakon što je Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije u ulozi Upravljačkoga tijela za Operativni program »Konkurentnost i kohezija 2014.–2020.« donijelo Odluku o financiranju projektnog prijedloga »Integrirani program – Interpretacijski centar Ivana Brlić-Mažuranić« ukupne vrijednosti preko 16 milijuna kuna.

Tim projektom Ivanin Slavonski Brod dobio je novu turističku atrakciju posvećenu očuvanju i predstavljanju kulturne baštine te uspomene na slavnu spisateljicu.

U prizemlju se nalaze dvorana s turističko-kulturnim sadržajima, suvenirnica i prostor namijenjen djeci za prijem u sklopu manifestacije »U svijetu bajki Ivane Brlić-Mažuranić« te raznih drugih prigoda.

Tu je još i stan obitelji Brlić sa svim prostorijama, od salona do dječje sobe, sa svim namještajem i inventarom iz vremena u kojem je živjela i stvarala Ivana Brlić-Mažuranić.

U potkovlju kuće su galerija i prostor namijenjen raznim kulturnim događajima. Posjetitelje će kroz prostor voditi moderna aplikacija u kojoj će sami moći odabrati koji dio kuće muzeja žele pogledati.

Više o tom brodskom dragulju možete saznati ako na internetu potražite informacije o slavnoj spisateljici.

Kuća je obogaćena prigodnim multimedijalnim i interaktivnim sadržajima kako bi se na što bolji način približila i novim, mladim generacijama.

Radno vrijeme kuće za posjetitelje ponedjeljkom i subotom je od 10 do 14 sati, a od utorka do petka od 11 do 19 sati. Nedjeljom i blagdanom je zatvoreno.

Nadam se, dragi čitatelji, da sam ovim redcima probudio vašu znatiželju i da ćete rado iskoristiti prvu prigodu koja vam se ukaže da posjetite moj Slavonski Brod i Ivaninu kuću.

Izložba pisanica i matkanje (razmjena) pisanica

»ČUVARICE KULTURNE BAŠTINE KLA-DARE« u travnju su organizirale online izložbu pisanica. Sekcija ručnih radova »Ruža hrvatska« Hrvatskoga društva Ljubljana i ove godine sudjelovala je na izložbi



sa svojim radovima. Suradnja između »Čuvarice kulturne baštine Kladare« i sekcije ručnih radova »Ruža hrvatska« koja je započela na susretima u Đurđevcu nastavlja se svake godine. Čuvarice kulturne baštine organiziraju različite projekte i radionice na kojima redovito sudjeluje i sekcija ručnih radova Hrvatskoga društva Ljubljana.

Ovogodišnja izložba pisanica odvijala se putem interneta tako da je sekcija ručnih radova svoje uratke poslala u slikovnom obliku. S obzirom na to da je izložba bila namijenjena uskrsnim praznicima, i tematika je bila posvećena pisanicama i različitim tehnikama izrade. Tehnike koje su primijenjene u izradi pisanica bile su pečvork, marmorirana tehnika, perlice i čipka na batiće. Izloženi radovi sekcije »Ruža hrvatska« bili su pozitivno prihvaćeni i posjetitelji su ih vrlo pohvalili. Dosadašnju suradnju i stecena iskustva želimo nastaviti i ubuduće.



10. Sabor Hrvatske kulture u Sloveniji – Ljubljana

TEKST:
ĐANINO KUTNJAK

TRADICIONALNI, već deseti Sabor hrvatske kulture Hrvata koji žive u Sloveniji održan je 1. listopada 2022. u izvedbi Hrvatskoga kulturnog društva Međimurje Ljubljana.

Program 10. Sabora započeo je svetom misom u Crkvi sv. Ivana Krstitelja, a predvodio ju je vlč. Tone Kompare, župnik Župe Ljubljana Trnovo.

Program kulturne priredbe odvijao se u Šentjakobskom kazalištu, koje se nalazi u samom centru Ljubljane.

Nakon slovenske i hrvatske himne koje su izvele članice Vokalne skupine DiM iz Delnica uvodni pozdrav prisutnima i gostima uzvanicima uputila je voditeljica programa Renata Prača, slijedio je kratak pozdravni govor predsjednika Saveza hrvatskih društva u Sloveniji Đanina Kutnjaka: »Društva

se cijele godine pripremaju da na Saboru hrvatske kulture prikažu dio svojih aktivnosti kako čuvaju hrvatsku kulturu i tradiciju, a svi zajedno udruženi u Savez pokazujemo upornost i opstojnost hrvatske zajednice u Sloveniji.« Zahvalio je organizatorima i državnom tajniku Zvonku Milasu za svekoliku potporu matične domovine.

Veleposlanik Republike Hrvatske u Republici Sloveniji Boris Grigić pozdravio je prisutne i istaknuo da je to Sabor naše kulture koji doprinosi održavanju prijateljskih veza između oba naroda.

Državni tajnik Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Zvonko Milas sve je srdačno pozdravio i zahvalio cijeloj hrvatskoj zajednici u Sloveniji za uloženi trud, zanos i samoprijegor te



obećao i daljnju potporu hrvatskoj zajednici u Sloveniji.

Saboru su nazočili brojni gosti uzvanići: Milan Bošnjak, savjetnik s posebnim položajem za pitanja hrvatske nacionalne manjine u inozemstvu, Vesna Odorčić, opunomoćena ministrica Veleposlanstva Republike Hrvatske u Republici Sloveniji, Božo Dimnik, počasni konzul Republike Hrvatske u Republici Sloveniji, prof. dr. sc. Vanda Babić Gali, savjetnica u kabinetu ministra Ministarstva vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske, Iva Mostarčić, voditeljica Službe za bilateralnu i multilateralnu kulturnu suradnju Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske, i prof. dr. sc. Barbara Buršić, voditeljica Podružnice Hrvatske matice iseljenika Pula.

Nazalost, kao i prijašnjih godina na poziv da se s nama druže i vesele na našem Saboru nisu se odazvali predstavnici institucija Republike Slovenije, a bili su pozvani.

Slijedili su nastupi društava, Dječji predškolski zbor »Žabice« iz HKDM Ljubljana raznježio je publiku u dvorani svojom izvedbom tri pjesme. Hrvatsko društvo

Ljubljana predstavljali su mladi glazbenici: Lara Šimčić uz pratnju Stojana Kuhara na gitari, iz Pirana je stigao Mješoviti pjevački zbor Lavanda i zastupali su HKD Istra. Tradicionalno HKD Pomurje iz Lendave predstavlja Folklorni ansambl s međimurskim folklornim izričajem. Zatim su redom nastupili HKU Novo Mesto – vokalna skupina Hrvatski pleter, HKUD Komušina – folklorna skupina – splet komušinskih kola, MKUD Ivan Car Ljubljana, Pjevačka grupa Fijolice i Folklorna skupina uz pratnju tamburaša – splet međimurskih plesova »Mura, Mura«.

Prvi puta na Saboru predstavilo se KUD Žumberak Novo Mesto s folklornom skupinom, otplesali su kola »Seljančica« i »Drmeš« te je tamburaška skupina Klasje izvela dvije pjesme »Oj, Žumberku, tebi pjevam« i »Ne daj ruži da procvjeta«. KD Međimurje Velenje predstavljala je tamburaška skupina, HKD Velenje folklorna skupina – splet kola središnje Bosne i Posavine, HKD Maribor klapa Dalmari s dvije pjesme: »More« i »U polju se mala naranča vije«.

Na kraju su se predstavili domaćini HKD Međimurje-Ljubljana s Mješovitim pje-



Foto: Ivo Grgić i
Koraljka Čeh



vačkim zborom Katruže i Folklorenom skupinom Trsek – splet međimurskih plesova »Senokoše tam pri gaju«.

Kulturna priredba 10. Sabora završena je zajedničkim nastupom Vokalne skupine DiM i tamburaške skupine KUD Donji Vi-

dovec – poznatom pjesmom autora Martina Srpaka »Stiha, stiha«.

Društva su na kraju dobila zahvalnice za uloženi trud i uspješan nastup. Nakon toga je slijedio domjenak za goste uzvanike i sve izvođače.

Uz zahvale HKD Međimurje Ljubljana za organizaciju 10. Sabora, prijateljske pozdrave i želje za sretan put oprostilo se je tristotinjak sudionika, noseći lijepo uspomene sa Sabora hrvatske kulture koje će nas pratiti do slijedeće godine, kada ćemo se ponovno susresti na saboru u Škofjoj Loki.



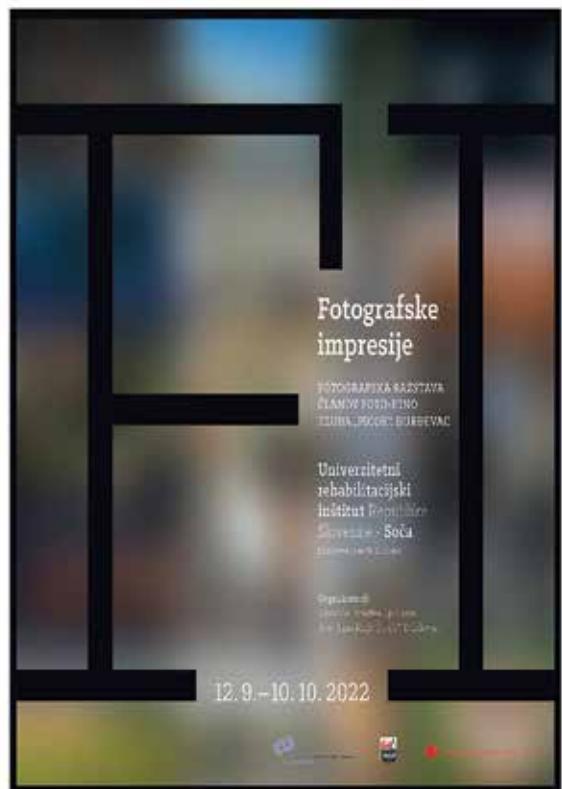
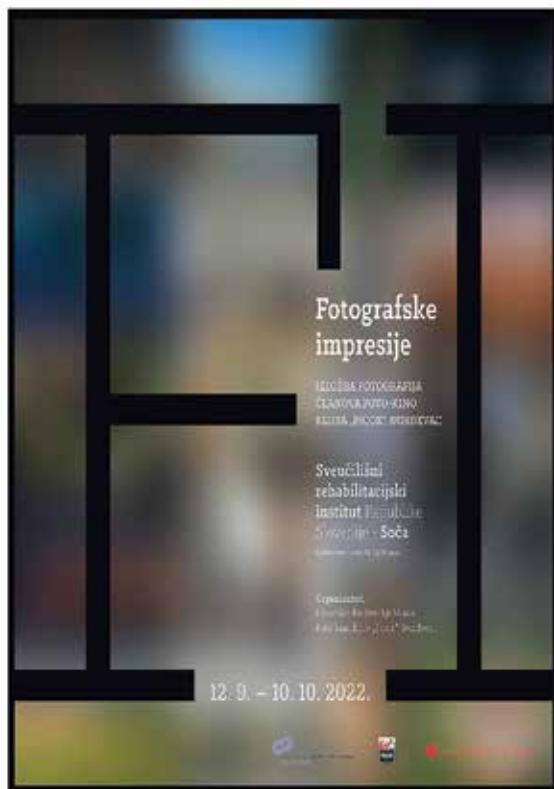
Đurđevački fotoumjetnici izlažu u Sloveniji

TEKST:
ZDRAVKO DRAGICA ČAVAC

Foto-kino klub »Picok«
Đurđevac

DOBRA SURADNJA Hrvatskoga društva Ljubljana i Foto-kino kluba Picok iz Đurđevca, započeta prije desetak godina, nastavlja se i dalje. U ponedjeljak 12. rujna 2022. u prostorijama Sveučilišnog rehabilitacijskog instituta Republike Slovenije Soča u Ljubljani postavljena je izložba članova đurđevačkog Foto-kino kluba Picok.

»U impozantnim prostorijama ove velike institucije postavili smo 60-ak fotografija naših članova. Riječ je o najvećem dijelu fotografija koje su Đurđevčani i posjetitelji galerijskih prostorija u našem Starom gradu već imali prilike vidjeti jer su bile izložene na našoj velikoj klupskoj godišnjoj izložbi u Muzeju grada Đurđevca. Sada su preseljene u Ljubljani, a veseli me da su izložene u prostoru kojim dnevno prođe i razgleda izložbu nekoliko stoti-



na ljudi», izjavio je Zdravko Dragica Čavac, predsjednik Foto-kino kluba »Picok«. Gospodin Dragica pritom je posebno istakao da je i ova izložba rezultat iznimno dobre suradnje s Hrvatskim društvom Ljubljana te naglasio zahvalnost njihovom agilnom

predsjedniku I. O. Milanu Paveliću za svu logističku pomoć pri organizaciji i postavljanju izložbe.

Izložba fotografija članova Foto-kino kluba »Picok« iz Đurđevca bila je u Ljubljani dostupna za razgledanje do 10. listopada.



9. festival folkloru Črnuče 2022.

TEKST:
ANKICA PAVELIĆ

MEĐIMURSKO KULTURNO UMJETNIČKO DRUŠTVO IVAN CAR Ljubljana organiziralo je 7. svibnja 2022. godine 9. međunarodni festival folkloru Črnuče. Domaćin već tradicionalno na svoje priredbe pozove članice sekcije Ruža hrvatska. Ovogodišnji festival bio je prilika da se članice sekcije predstave s novim i bogatijim sadržajem. Na izložbi su prikazani novi uradci izrađeni u tradicionalnoj tehnici koja na žalost kod mlade populacije ne nailazi na odgovarajuće zanimanje. Izložba je i ovom pri-

likom pokazala da ima svoje mjesto među posjetiteljima ovakvih događanja. Vrijedne članice sekcije Ruža hrvatska Cilka, Mila i Ankica izložbu su postavile, a posjetitelji su pozitivno ocijenili izložene uratke. Sekcija marljivo radi utorkom u prostorijama Hrvatskoga društva Ljubljana na Brilejevoj 14 u Ljubljani i održava radionice od 18:00 do 20:00 pa ovim putem pozivamo sve zainteresirane da nam se priključe i u ugodnoj atmosferi očuvamo ručne rade od zaborava.



Otvorene ruke s tradicijom u moderno

Ruža hrvatska na radionicama

TEKST:
ANKICA PAVELIĆ

SEKCIJA RUČNIH RADOVA Hrvatskoga društva Ljubljana »Ruža hrvatska« sudjelovala je na radionicama Otvorene ruke u istarskom Novigradu od 10. do 14. 9. 2022. Program nam je pružio velike mogućnosti izrade u različitim materijalima i tehnikama.

Svrha petodnevne kolonije koja je uključila niz umjetničko-edukativnih radionica bila je unaprijediti znanja, vještine i kompetencije polaznika u tri područja:

- likovne umjetnosti, oblikovanje ručnih radova te promicanje i potražnja različitih digitalnih okruženja za promicanje umjetnosti,
- kulturni menadžment, razvoj poduzetničkih znanja i vještina u kulturi i umjetnosti,

- očuvanje kulturne baštine, prijenos kulture u novu sredinu i kulturno djelovanje za bolju socijalnu integraciju.

Edukativni sklop kreativnih radionica obuhvatio je ove sadržajne sklopove:

- oblikovanje unikatnih rukotvorina koje objedinjuju različite tradicijske tehnike, stvaranje u tehniči slame, grafiku i lino-rez, oblikovanje nakita itd.,
- osmišljavanje materijala i ideja za darove, proizvode i odjeću,
- osnove likovnog izražavanja, likovne kompozicije, upotreba likova u prostoru,
- upotreba skladnih kombinacija boja te osmišljavanje i realizacija likovnih zamisli,



- razvijanje vještina u različitim kulturnim programima uz aktivnu međusektorsku suradnju,
- svijest o kulturnim posebnostima manjina (kulturna baština, jezik, međukulturalna komunikacija i integracija u okolini) i iskorištavanje prednosti različitih kulturnih sredina,
- temeljni elementi interkulturnih vještina i uspješne komunikacije u različitim kulturnim situacijama,
- izrada unikatnih umjetničkih proizvoda kao trajni produkt projekta.

Članice sekcije koje su sudjelovale na radionicama Sašenka Kazolini, Katarina Kindler, Andreja Malnar, Ankica Pavelić i Mila Vujević doprinijele su većoj raznolikosti tehnika i izradi različitih uradaka. Na radionicama smo se upoznale s novim materijalima koje koriste druge udruge u izradi svojih radova. Udruga Matija Gubec



iz Tavankuta u izradi svojih uradaka upotrebljava žitnu slamu, susreli smo se s upotrebom prirodnog kamena kao korisnog i ekološkog materijala. Radionice su bile vrlo kvalitetno pripremljene tako da je svaki dan druga tehnika i tema okupirala naš rad.

Partnerske organizacije:

Zavod Burja, Rimske Toplice, Slovenija; Likovni centar Vivoda, Zagreb; Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame, Tavankut, Srbija

Pridruženi partneri:

Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo Matija Gubec, Tavankut, Srbija; KUD i Galerija Salsaverde, Izola, Slovenija

Za završetak radionica svi sudionici sa svojim radovima koji su nastali na radionica organizirali su izložbu u galeriji Salsaverde u Izoli koja je bila otvorena mjesec dana. Sudjelovanje u ovom projektu donijelo je članicama nove mogućnosti u izradi i bogaćenju svojih uradaka te poznanstva i druženja s udrugama koje se bave ručnim radovima.

Organizatoru zahvaljujemo na pozivu i vrlo bogatom sadržaju radionica sa željom da se suradnja nastavi.



Materina beseda v srcu zveni

TEKST:
[MILAN PAVELIĆ](#)

LITERARNU VEČER posvetili smo riječi i jeziku. Zato jer je jezik osnovni temelj na kojem se gradi identitet svakoga naroda, pa tako i Hrvata koji žive i rade u Sloveniji. Hrvatsko društvo Ljubljana pripremilo je 28. listopada 2022. literarnu večer »Majčina riječ u srcu zvoni« (»Materina beseda v srcu zveni«). Priredba je održana u prostorijama ljubljanskog centra Sonček, Trg komandanta Staneta 5 u Šiški.

Na literarnoj večeri gošće su nam bile Tanja Belobrajdić, članica Društva hrvatskih književnika, i Metka Jančec Osojnik, članica Kulturno-povijesnoga društva Rusalka u Zalogu.

Tanja Belobrajdić rođena je 1970. godine u Vukovaru. Sudionica je Domovinskoga rata i umirovljena časnica Hrvatske vojske.

Za roman »Crni kaput«, objavljen 2015. godine, nagrađena je Poveljom uspješnosti Josip i Ivan Kozarac te nagradom Društva hrvatskih književnika Slavić za najbolji prvi venac.

Za psihološku dramu »Žena moga muža« nagrađena je nagradom Josip i Ivan Kozarac u kategoriji roman.

»Moja koža je tanja« naziv je njezine prve zbirke poezije, a napisala je i monografiju »Nisu zaboravljeni – Grad heroja«, zbirku priča o poginulim i nestalim braniteljima Vukovara.

Drugi dio monografije pod nazivom »Nisu zaboravljeni – Čuvari grada« upravo je u tisku.

Kolumnistica je portala Direktно.hr, Vukovarskih novina i suradnica vojnostručnog časopisa Hrvatski vojnik.

Godine 2019. odlukom Predsjednice Republike Hrvatske odlikovana je Redom hrvatskog trolista.





Članica je Matice hrvatske i Društva hrvatskih književnika.

Majka je dvoje djece, što smatra svojim najvećim uspjehom.

Metka Jančec Osojnik rodila se hladnog zimskog dana u prosincu 1948. u Ljubljani.

Još je kao mala djevojčica počela pisati pjesme i čitati ih u školi u Zalogu koju je pohađala.

Stihovi je prate tijekom cijelog života, u veselju i u žalosti. Članica je Kulturno-povijesnoga društva Rusalka u Zalogu, gdje je početkom listopada izdala i predstavila svoju drugu samostalnu knjigu poezije »Kada progovore breze«, a prva knjiga pod naslovom »Šapat uspomena« izašla je 2018. godine.

Osim poezije piše i prozu, a njezina djela objavljena su u zbornicima »Dogodilo se u mome mjestu« i »Priče iz moga mjesta«.

Cijeli program i svoju pjesmu u posebnom raspoloženju prezentirao je naš priatelj glumac i režiser Roman Končar. Posjećenost na priredbi bila je na zavidnoj visini. Mladi glazbenici Lara i Stojan priredbi su dali svježinu i svojim izvedbama obogatili i ovako bogatu kulturnu večer. A sam kraj ove predivne večeri pune emocija bio je rezerviran za »Fijolice«, članove mješovitog pjevačkog zbora koji umjetnički djeluje u sklopu Međimurskoga kulturno-umjetničkog društva Ivan Car iz Ljubljane. Druženje je nastavljeno u ugodnom raspoloženju uz skromnu zakusku i slastice koje je pripremila naša članica Ankica Pavelić. Obogaćeni novim prijateljstvima i hrvatskom riječju predlažemo nove susrete ovakve vrste.



Svečanost na groblju Lipica u Škofjoj Liki

TEKST:
KATICA PAVKIĆ ŠPIRANEC

RATOVI SU NEŠTO NAJTUŽNIJE I NAJRUŽNIJE što se jednom narodu u njegovoj povijesti može dogoditi. U njima stradavaju ljudi, uništavaju se imovina i priroda, bezumlje i mržnja plešu svoj krvavi ples. Kada se završe, pobjednici i poraženi jednako pokušavaju zacijeliti rane, početi ispočetka, neki se pitaju je li vrijedilo. Odgovore je teško naći, a opravdanja još teže.

Moj hrvatski narod još uvijek lijeći rane dvaju ratova. Ovaj posljednji, Domovinski, podario nam je slobodnu i samostalnu Hrvatsku, a onaj prije njega, Drugi svjetski, na prostorima tadašnje Jugoslavije nazvan Narodnooslobodilačkom borbom, za nas Hrvate predstavljao je nešto najkrvavije u našoj povijesti.

To se odnosi na borbu koja se pretvorila u revoluciju, a posebice na njezin završetak, poraće, koje je za Hrvate značilo krvavu osvetu pobjednika nad poraženima.

Razulareni kvaziosloboditelji pobili su više Hrvata nego svi ratovi do toga krvavoga obračuna. Iako je rat bio završen, nesretni svibanj 1945. godine osakatio je hrvatsko nacionalno biće, pobijena je hrvatska mladost, žene, djeca i starci, a sve bez suda i suđenja, bez dokazane krivice, samo zato što su Hrvati i što su imali kratko vrijeme svoju Nezavisnu državu Hrvatsku.

Budući da je ona bila na strani poraženih, velik dio njezina naroda smatrao se »unutrašnjim neprijateljem« i nemilosrdno je likvidiran.

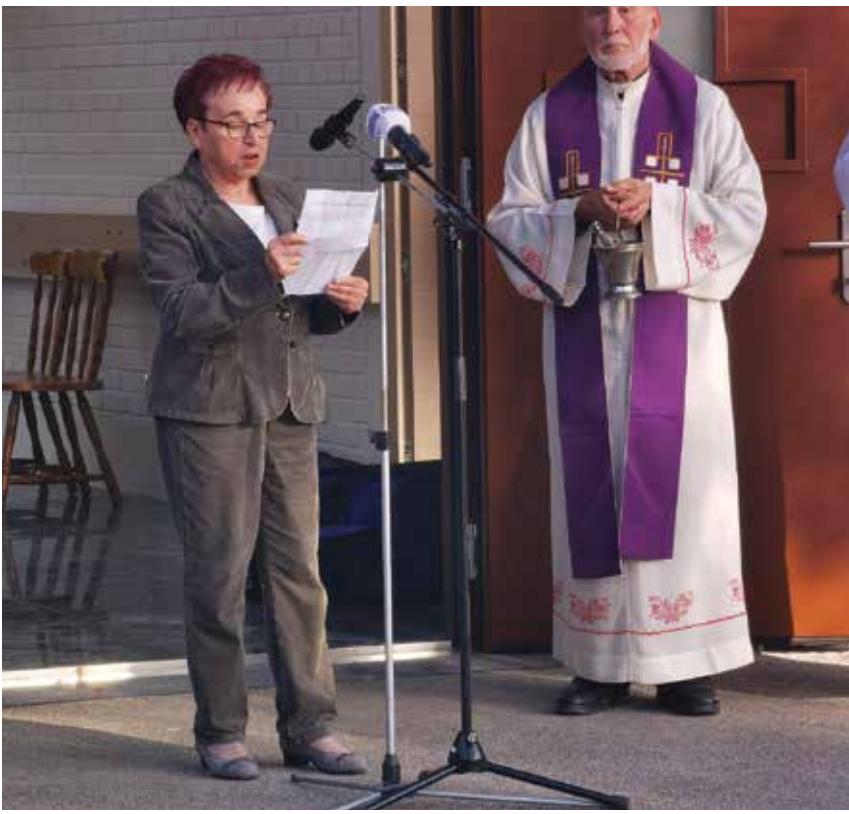
Gotovo nema Hrvata koji nije čuo za Križni put, krvavu epopeju onih koji su potražili spas kod saveznika, a izdani i dani na milost i nemilost partizanima, pobjednicima.

A pobjednici su se svojski potrudili i obavili krvavi posao čije žrtve ni danas ne-

maju ni groba na kojem bi njihovi, još živi, najdraži mogli zapaliti svijeću.

Zbog svoje blizine granici i koncentraciji partizanskih snaga Slovenija je postala veliko grobište Hrvata. Općina Škofja Loka u svojim jamama i bezdanima čuva uzdahe i posmrtne ostatke nedužnih žrtava pobje-





nih nakon završetka rata, bez suda i dokazane krivice.

Nisu to bili samo vojnici, bili su to u još većem broju žene, djeca i starci.

Raspadom Titove Jugoslavije došlo je vrijeme da se i o njima progovori, da se istraže jame i bezdani, da se otkriju mesta gdje su se oprostili sa životom kako bi im se i nakon skoro pola stoljeća mogla zapaliti svjeća, uputiti molitva.

Posebnu, najznačajniju ulogu u tom plemenitom činu ima **Nova slovenska zaveza**, organizacija čiji članovi svake godine upriliče svečanu komemoraciju za žrtve porača na području općine Škofja Loka. Svečanost se odvija na groblju Lipica, na kojem se nalazi i kosturnica s posmrtnim ostacima žrtava koji su otkriveni i čekaju da dobiju grob ili grobove.

Kako je među žrtvama bilo najviše Hrvata, svake godine na svečanost dođe i hrvatsko izaslanstvo. Čine ga uglavnom članovi Hrvatskoga društva Ljubljana. Sudjelovala sam na nekoliko takvih svečanosti i svaki put ponovno ispunili su me tuga, ponos i neki osjećaj kojemu ne znam ime. Mogla bih reći da je mješavina dubokoga poštovanja prema žrtvama i žalosti što ih naša hrvatska država gotovo zaboravlja.



Škofja Loka i njezino vodstvo zaslužuju našu duboku zahvalnost za sve ono što čine da se žrtve ne zaborave.

I ove godine, 30. listopada, na groblju Lipica održana je svečanost. Prekrasan sunčan dan, liturgijski obred koji je vodio gospodin župnik Branko Potočnik, pjesme u izvedbi Škofjeloškog okteta, prigodni stihovi koje je recitirala voditeljica gospođa Jana Jenko i glazba Gradskoga orkestra limene glazbe na članove našega izaslanstva Marinka Baraćića, Larija Lučića, Josipa Marinića, Nikicu Perkovića i mene ostavili su dubok dojam.

Prisutnima se prigodnim govorom obratio i poslanik slovenskoga parlamenta magistar Janez Žakelj.

Bila mi je posebna čast i zadovoljstvo pročitati pjesmu koju sam posvetila nedužnim žrtvama.

Na kraju, a ne manje važno, želim u ime nas Hrvata zahvaliti neumornom gospodinu Jožetu Peteru Kranjcu, koji je svake godine duša i tijelo organizacije ove svečanosti. To je vrlo velik i odgovoran posao koji on s uspjehom uspijeva obaviti.

Svake godine nas članove hrvatskoga izaslanstva ugosti u svojem domu gdje s njim i njegovom gospodom provedemo nezaboravne trenutke u prijateljskom razgovoru. Hvala im od srca na svemu.

MI, VI, ONI

(Žrtvama porača u Sloveniji)

Mi smo gorke kaplje
Na vlaču želja
Šum lišća svibanjskog
Koje pjeva tugu
Uzdah za suncem
Zlotvori nam ga oteše

Vi ste hrabrost
Krčite trnje mržnje
Orete brazde ljubavi
Zdravo sjeme sijete
Cvijet nezaboravak
Uspomenom zalijevate

Oni su sjeme zdravo
Korijeni im iz želja naših
Za životom
Za svjetлом
Rastu
Suza sjećanja ih poji

Rodit će zdravim zrnjem
Za kruh ljubavi
Novoga žitka i bitka
I svijeta nekoga boljeg
U kojem za mržnju i зло
Mjesta biti neće

